

FRÉTTAÞÓSTUR TIL FÉLAGSMANNA Í BÚSÆLD

FEBRÚAR 2009

1. tbl. 1 árg. • Útgefandi: Norðlenska • Prentvinnsla: Athygli ehf. • Prentun: Stell

Mjög góð sala allt árið 2008

Sala afurða Norðlenska gekk mjög vel allt árið 2008, en aldrei þó eins og desember sl. Svo virðist sem neytendur hafi skynjað sterkt að samhengi væri á milli þess að kaupa íslenskar vörur og skapa atvinnu í landinu.

Í desember seldi Norðlenska yfir 100 tonn af hangikjöti, sem þýðir ríflega 300 grömm af hangikjöti á hvern Íslending í jólamánuðinum. Einnig seldist mikið af öðru reyktu, krydduðu og fersku lambakjöti. Og til viðbótar var mikil sala á svínahamborgarhryggjum og öðrum tegundum af svínakjöti. Þess má geta að matgæðingar DV völdu Húsavíkurhangikjötið, sem Norðlenska

framleiðir, besta hangikjötið á jólamarkaðnum og einnig varð KEA-hamborgarhryggurinn, sem Norðlenska framleiðir einnig, fyrir valinu

sem besti hamborgarhryggurinn fyrir jólin. Neysla fólks í kjölfar bankahrunsins hefur greinilega breyst, að sögn Ingvars Más Gíslasonar, markaðsstjóra Norðlenska. Hann segir að neysla fólks hafi færst í þá átt að kaupa ódýrari vörur og fyrirtækið hafi svarað þessari breyttu eftirspurn með aukinni áherslu á ódýrari framleiðsluvörur.

Þorramaturinn alltaf vinsæll

Norðlenska framleiddi svipað magn af þorramat núna og undanfarin ár. „Við byrjuðum að sjóða niður í súr strax í september og undirbúa okkur fyrir þorramann. Fyrir jólin fór frá okkur súrmatúr í fötum út í búðir, en þunginn í sölnni er vitaskuld núna á þorranum,“ segir Eggert H. Sigmundsson, vinnslustjóri Norðlenska á Akureyri, og bætir við að fyrirtækið framleiði svipað magn af þorramat núna og á sama tíma í fyrra. „Við máttum það svo að gera mætti ráð fyrir svipaðri neyslu á þorramat núna og í fyrra.“ Eggert segir að sem fyrr sé mest ásókn í súra hrútspunga og sviðasultu. „Til viðbótar við súra matinn seljum við mikið af sviðum, hangikjöti, nýrri sviðasultu og ýmsu öðru.“

Fyrsta tölublað Fréttapósts til Búsældarféлага

Með þessu fyrsta tölublaði af Fréttapósti til félagsmanna í Búsæld er hleypt af stokkunum upplýsingabréfi sem ætlinin er að komi út ca. þrisvar á ári til viðbótar við fréttabréf Norðlenska, sem er með umtalsvert meiri dreifingu.

Markmiðið með þessum fréttapósti er að tryggja að upplýsingar frá Norðlenska berist jafnt til allra félagsmanna í Búsæld, en vitað er að töluvert margir sem eiga aðild að Búsæld hafa ekki aðgang að netinu og geta því ekki fylgst með þeim fréttum sem reglulega eru uppfærðar á vef Norðlenska.

Bróðurpartur þess efnis sem mun birtast í þessum fréttapóstum verður unninn upp úr fréttum sem birtast á vef Norðlenska.

Þeir félagsmenn í Búsæld sem ekki óska eftir að fá þennan fréttapóst sendan til sín eru beðnir að láta okkur vita á netfangið: nordlenska@nordlenska.is.

Mikilvægi innlendarar framleiðslu aldrei meira

Sigmundur E. Ófeigsson, framkvæmdastjóri Norðlenska, segir erfitt að gera rekstraráætlanir fyrir þetta ár, enda liggja engin þjóðhagsspá fyrir og greiningardeildir bankanna hafi nánast horfið þannig að ekki sé við mikið að styðjast við í mati á þróun efnahags- og gengismála í landinu. „Við gerum hins vegar eins raunhæfar áætlanir og kostur er um magn kjöts sem fer í gegnum okkar vinnslu á þessu ári. Við búumst við því að ásetningur bænda verði í stórum dráttum svipaður milli ára. Í ár gerum við ráð fyrir örlítilli magnaukningu, fyrst og fremst vegna þess að ætla má að innflutningur á kjöti verði í lágmarki á árinu, en hann hefur á undanförunum árum verið 4-5% af markaðnum. Á móti kemur að töluverður fjöldi erlends fólks hefur flutt úr landi og líklegt má telja að sú þróun haldi áfram. Að öllu samanlögðu teljum við raunhæft að áætla svipaða sölu á árinu 2009 og í fyrra,“ segir Sigmundur.

Sigmundur Ófeigsson, framkvæmdastjóri Norðlenska

Reksturinn gekk vel á síðasta ári

Að sögn Sigmundar gekk rekstur Norðlenska fyrir fjármagnsliði vel á síðasta ári og hann hafi verið í takti við áætlanir. Þessum árangri megi helst þakka því að fyrirtækið hafi á að skipa afburða

starfsfólki sem hafi unnið óeigingjarnt starf við uppbyggingu Norðlenska. Þá hafi samstarf við framleiðendur og viðskiptavinum verið með miklum ágætum og fyrir það beri að þakka sérstaklega.

Íþyngjandi stýrivextir

„Það er full ástæða til þess að undirstrika að ítrekaðar stýrivaxtahækkningar á síðasta ári hafa komið harðast niður á framleiðslufyrirtækjum í landinu. Þetta segi ég vegna þess að afurðalán, eins og við tökum til þess að greiða framleiðendum fyrir sitt innlegg, fáum við á Seðlabankavöxtum að viðbættu álagi. Stýrivextir í landinu eru nú í 18% og að viðbættum kostnaði kostar þetta fjármagn okkur

vel yfir 20%. Síðastliðið haust keyptum við lambakjöt fyrir 800-900 milljónir króna og þar til viðbótar þurftum við að fjármagna sláturkostnað sem nam rúmum 200 milljónum króna. Þessa fjármuni áttum við ekki inni á bankabókum og þurftum því að fá þá í formi afurðalána, sem kostar fyrirtækið milljónatugi á mánuði,“ segir Sigmundur.

„Ytri aðstæður fóru hægt og bítandi versnandi allt síðasta ár. Í rauninni tók þegar á árinu 2007 að halla undan fæti. Þá fóru fjármagnsliðir hækkandi og sú þróun hélt áfram allt síðasta ár,“ segir Sigmundur.

Viðamikil starfsemi

Sigmundur segir að bankahrunið í október sl. og afleiðingar þess hafi opnað augu margra fyrir mikilvægi innlendrar framleiðslu. Svo alvarlega kollsteypu hafi þurft til þess að ýmsir sem höfðu í alltof langan tíma haft augun lokað, hafi opnað þau aftur og séð hversu mikilvægt væri að hafa trausta og öfluga úrvinnslu landbúnaðarafurða í landinu. „Samanlagður fjöldi innleggjenda og starfsmanna sem þiggja árslauð sín hjá Norðlenska er sjö til átta hundrað. Og við þetta bætist síðan mikill fjöldi óbeinna starfa vegna aðkeyptrar þjónustu. Þegar allt er talið má ætla að starfsemi Norðlenska framfleyti beint á bilinu 3-4 þúsund manns. Ég er ekki viss um að fólk hafi almennt áttað sig á því hversu viðamikil starfsemi þetta í raun er. Fyrir nokkru reyndum við að gera okkur grein fyrir hversu stór úrvinnsluinaður landbúnaðarafurða, bæði kjöt- og mjólkurvinnsla, hér á Norðurlandi væri og niðurstaðan var um tíu þúsund störf.“

Engin virðing fyrir framleiðslufyrirtækjum

„Því miður hefur það verið svo undanfarin fimm til sex ár, í öllu góðærinu, að bankar og fjármálafyrirtæki hafa ekki borið nokkra virðingu fyrir framleiðslufyrirtækjum í landinu. Þetta lýsti sér í því að það var æ erfiðara að fá rekstrarfjármagn og það var að sama skapi óheyrilega dýrt. Það verður að segjast eins og er að bankakerfið hafði litla trú á framleiðslufyrirtækjum og fannst afkoma þeirra léleg. Á sama tíma og bankarnir voru að tala um milljarða hagnað, nenntu fáir að hlusta á milljóna eða milljóna tuga hagnað. Það er alveg ljóst að útrásin saug til sín nánast allt fjármagn úr íslenska bankakerfinu og því var lítið sem ekkert til af peningum til þess að styðja við venjulega framleiðslustarfsemi hér heiman,“ segir Sigmundur.

Óhagstæð gengisþróun

„Við erum með rúmlega helming af langtímaskuldum okkar í erlendri mynt og vegna gengisþróunarinnar hafa þær meira en tvöfaldast í þessu mikla falli krónunnar á síðustu mánuðum. En hins vegar skal það tekið fram að skuldastaða Norðlenska er hófleg. Þeir fjármunir sem fengust fyrir fasteignir Norðlenska á Akureyri voru annars vegar nýttir til þess að greiða út fjármuni til inn-

leggjenda til þess að fjármagna kaup þeirra á félaginu og hins vegar var fjármuninum varið til þess að greiða niður lán Norðlenska. Á síðasta ári voru skuldir félagsins greiddar niður um ríflega hálfan milljarð króna. Þrátt fyrir þær niðurgreiðslur hafa langtímalán ekki lækkað að nokkru marki vegna óhagstæðrar þróunar á gengi íslensku krónunnar gagnvart öðrum gjaldmiðlum. Það er

mat mitt að félagið eigi auðveldlega að ráða við þessa skuldastöðu og enn auðveldara ætti það að vera ef gengi krónunnar styrkist. Þegar hins vegar vaxtastigið er komið yfir 20% tekur það verulega í og til viðbótar hefur lækkun gengis krónunnar á síðasta ári haft gríðarlega slæm áhrif á rekstrarniðurstöðu félagsins,“ segir Sigmundur.

Slátruðu ríflega 108 þúsund fjár

Síðastliðið haust var slátrað ríflega 108 þúsund fjár hjá Norðlenska, þar af rösklega 77 þúsund á Húsavík og um 31 þúsund á Höfn. Dilkar voru þyngri á Húsavík en haustið 2007 og að sama skapi voru kjötgæði dilka meiri. Á Höfn var munurinn milli ára í meðalþunga dilka, kjötgæðum og fitu mun minni en á Húsavík. Verkun í báðum slátruhúsunum var mjög góð, sérstaklega þó á Húsavík þar sem hún hefur aldrei verið betri.

Reynir Eiríksson, framleiðslustjóri Norðlenska, segir að sláturefnið hafi farið rólega af stað sem helgaðist af því að fyrstu daga hennar gekk erfíðlega að fá dilka til slátrunar, bæði á Húsavík og Höfn. Af þessum sökum hafi slátruhúsin verið vannýtt en fullmönnuð í nokkra daga, sem kostaði fyrirtækið umtalsverða fjármuni. Síðustu daga sláturefnið hafi síðan ekki mátt tæpara standa að unnt væri að verða við öllum óskum um slátrun áður en erlendir starfsmenn í slátruhúsunum fóru af landi brott.

„Ljóst er að við þurfum að skoða gaumgæfilega með bændum hvað hægt er að gera til að fá fé í slátruhús fyrstu daga sláturefnið og þar með að fyrirbyggja að við stöndum aftur frammi fyrir vannýttum slátruhúsum í upphafi sláturefnið, eins og í haust,“ segir Reynir.

Er líklegt að Brussel vilji taka við okkur?

Sigmundur E. Ófeigsson segist óttast að margir bændur hreinlega gefast upp í sínum rekstri, enda sé vegið að bændastéttinni úr ýmsum áttum. Hann segir að nýtt matvælafrumvarp hafi verið lagt fram og nú sé talað um ESB-aðild án þess að menn hafi sett sér samningsmarkmið eða greint hvaða áhrif aðild að Evrópusambandinu hafi á íslenskan landbúnað. „Íslenska stjórnkerfið hefur til þessa lítið tillit viljað taka til Akureyrar, hvað þá Raufarhafnar eða Þórshafnar. Er þá líklegt að Brussel vilji taka tillit til okkar hér norður í Atlantshafi? Ég vil hins vegar ekki útloka að menn skoði hvað felist í aðild Íslands að Evrópusambandinu, en það er grundvallaratriði

að lagt verði fram greinargott yfirlit um bæði kosti og galla ESB-aðildar fyrir íslenskan landbúnað og þá atvinnustarfsemi sem byggir á honum.“

Sigmundur segir að í gegnum tíðina hafi ófáum dálksentímetrum og mínútum í ljósvakamiðlum verið varið til að agnúast út í ríkisstyrki til íslensks landbúnaðar.

„Ég fæ hins vegar ekki annað séð en að bankahrunið núna í haust, sem er að öllu leyti af manna völdum, hafi kostað okkur skattgreiðendur jafn mikið og ríkisstyrkir til landbúnaðar í meira en eina öld. Ég held að ástæða sé til þess að hafa þessa staðreynd í huga,“ segir Sigmundur E. Ófeigsson.